

Öňki döwürde wampirler boldumyka?

Category: Geň-taňsy wakalar, Kitapcy

написано kitapcy | 22 января, 2025

Öňki döwürde wampirler boldumyka? ÖŇKI DÖWÜRDE WAMPIRLER BOLUPDYRMY? WAMPIR SKLETLERI WE JESEDI

Wampirler baradaky ilkinji maglumatlar gadymy Wawilondan gaýdýar. Gan sorma we ölenden soň direlme rowaýatlary Orta asyrlarda giňden ýaýrady. 1200-nji ýyllarda Angliýada gally ruhany Walter Map haýsydyr bir wampiriň bir obanyň adamlarynyň ganyny sormak arkaly öldürendigini aýtdy. Mapyň aýtmagyna görä obada diri galan ýekeje kişi gylyjyny syryp gana suwan dowzah janaweriniň kellesini ýeňseçukuryňa çenli ikä bölüp taşlapdyr we abanan belany başdan sowupdyr. XVI asyrda ýaşan obalylaryň düşünjesinde wampirler her tüýsli keşbe we şekile girmäge ukyply hakyky mahluklardy. Hususanam "Naçzerer" atly mahluk has gorkunjydy. Güýçlerini şeýtandan alýan başy ölümsiz bu mahluklar ýer ýüzüne kesel we ölüm ýaýratmak üçin gelipdirler. Olary saklamagyň ýeke-täk ýoly bardy. Taryhda wampirlikde aýyplanyp öldürilen köpsanly adam bar. Orta asyr Ýewropasynda wampirlikden aýyplananlar gynamalara tutulandan soň gömülýärdi. Rowaýatlar wampiriň ýüregine tagta gazyk urup we agzyna sarymsak dykyp kellesini kesmegi maslahar berýär. Wampiri ýakmak ýa-da onuň ýüregini çykaryp ýakmak ýa-da derýa zyňmak makul hasaplanan usullar bolupdyr.

■ Wampir – mazar

Wampir hasaplanan adamlar öldürilenden soň jesedi ýa ýakylypdyr, ýa-da ýüzin ýatyrylyp üstüne agyr daşlar goýlup gömülipdir, ýa bolmasa olaryň agzy açylmaz ýaly bir zat dykýardylar. Bu usullar şol döwrüň adamlary üçin gan sorujy wampirlerden halas bolmak üçin ýerine ýetirilipdir. Bu goranyş usullaryna degişli bir mysal Wenesiýada bir gonamçylykda

tapyldy. Italiýanyň Wenesiýa şäherinde çuma keselinden ýogalanlaryň guburlaryny açyp gören italýan alymlary wampirlerden galma agzyna keramzit daşy dykylan ystyhana (sklet) duş geldiler. Florensiýa uniwersitetinden hünärmen Matteo Borrininiň aýtmagyna görä Nuovo Lazzaretto adasynda tapylan ystyhan şeytan çykarma dessury ýerine ýetirilende öldürilen bir "wampire" degişli bolmagy ahmal. Arheologlar şol döwürde wampirdir öýdülen adamlaryň guburlary açylyp göründe, olaryň agyzlarynyň bentlengi ýagdaýdadygyny aýtmak bilen "çumany gan sorujy wampirleriň ýaýradýandygyna we şeytmek bilen keseliň öňüni saklap bolýandygyna ynanýarlardy" diýip kesgitli aýtdylar.

■ Wampir – jeset

Polşanyň Gliwise şäheriniň golaýynda geçirilen gazuw-agtaryş işlerinde wampir gonamçylygy tapyldy. Geçirilen işleriň dowamynda orta çykarylan ystyhanlaryň kelleçanagynyň ýerinden çykarylandygy we iki aýagynyň arasynda ters bakdyrylyp goýlandygy anyklandy. Arheologlar bu netijä kelleleriň göwreden goparylyp aýaklarynyň arasyna ýerleşdirilendigini görensoň geldi. Dabara gurnalyp adam öldürilende bu hereket ölüniň direlmezligi üçin edilipdir.

■ Wampir – ystyhan

Bolgariýanyň Sozopol şäherinde bir buthananyň golaýynda mundan 800 ýyl öňki döwre degişlidigi çak edilen iki ystyhan tapyldy. Göwsüne demir myh sokulan jaýlanmak bu ystyhanlar bolgar obalarynyň käbirinde XX asyryň başynda-da giň ýaýran usul bolupdyr. Jesetleriň orta asyrlara degişlidigini aýdan alumlar bu paganistik rituallyň birnäçe asyr bäri dowam edip gelendigini aýtdylar. Butparazlyk ynanjynda şol döwür "erbet" hasaplanan käbir kişiler göwsüne demir myh saplanmazdan ýeriň astyna girse wampire öwrülip bilýäرمىşin. Başga bir ynança bolsa bu myhlar ölüleri jaýlanan mazaryna bentläp, olaryň gijelerine mazardan çykyp adamlary bimaza etmez ýaly edýärdi. Şol ýagdaýda jaýlanan alty jesedi açyp gören arheolog Petar

Balabanow bu dessurlaryň Serbiýada we Balkan ýurtlarynda giňden ýaýrandygyny aýtdy. Ölüleri jaýlamazdan öň olaryň ýüregine gazyk urulmagynyň, hatda ýürekleriniň goparylyp ýakylmagynyň aňyrsynda "wampirleriň" başga "keşpde" dünýä gelip adamlara zyýan berip bilmesin diýen ynanç bar.

Bolgariýada häzirem "adam ölenden soň ilkinji dört günde jennete ýa dowzaha gitmän asman bilen zeminiň arasynda galýandygyna we erbet güýçler tarapyndan gorkuzylýandygyna" ynanylýar. Balkanlylaryň wampirler bilen baglanyşykly mistiki hekaýatlary Bram Stokeriň 1897-nji neşir edilen "Drakula" romanyna hem ýiti täsirini ýetiripdi.

Internet maglumatlary esasynda taýýarlandy.

@ Kitapçylar. Geň-taňsy wakalar